

Naturskyddsföreningen
Halmstad

Undersökning av jätteräkor i livsmedelsbutiker i Halmstad

**Halmstads Naturskyddsförening
2021**

Ansvarig utgivare: Halmstads Naturskyddsförening
Text: Erica Elmgren
Publicerad: oktober 2021

Inledning

Halmstads Naturskyddsförening har under hösten 2021 genomfört en undersökning av utbudet av jätteräkor i ett antal utvalda livsmedelsbutiker i Halmstad och dess närområde. Syftet med undersökningen är att ta reda på och jämföra sortimentet av jätteräkor i butikerna. Anledningen till undersökningen är att Naturskyddsföreningen vill mena att jätteräkor, även kallat scampi, tigerräkor, tropiska räkor eller gambas, inte är en miljövänlig produkt.

Odling av jätteräkor i tropikerna har lett till att stora delar av mangroveskogen har skövplats. Detta i sin tur har gett upphov till att det kol som har varit bundet till mangroveskogen har frigjorts från bottenslammet och att markstrukturen har förändrats. Rubbningen av markstrukturen har orsakat att det naturliga skyddet från skogen mot vind och tsunamis har försvunnit. I och med att mangroveskogen försvinner ödeläggs även många andra arters levnadsmiljö. Eftersom jätteräkorna föds upp på fiskmjöl och behandlas med kemikalier påverkas även ekosystemen och fiskbeståndet i haven.

Naturskyddsförening har tidigare genomfört butiksundersökningar om utbudet av jätteräkor. År 2011 arrangerade Naturskyddsföreningen kampanjen Anti Scampi och i ett led att uppmärksamma arrangemanget gjordes stickprovskontroller i ett hundratal butiker runt om i landet år 2011 och 2012 på utbudet av tigerräkor. Resultatet av undersökningarna visade bl. a att det år 2012 såldes jätteräkor i 40 % av de kontrollerade butikerna. Året efter, 2013, gjordes en ny undersökning av Naturskyddsföreningen. Utfallet av granskningen visade att ett flertal butikskedjor bland de kontrollerade butikerna hade upphört med försäljningen av jätteräkor.

I denna rapport redovisar vi resultatet från vår undersökning. Totalt har 14 butiker i Halmstad och i närliggande områden ingått i undersökningen. Besöken i butikerna genomfördes under september månad.

Mer information om jätteräkor och om Naturskyddsföreningens ställningstagande angående odling av jätteräkor finns på Naturskyddsföreningens hemsida <https://www.naturskyddsforeningen.se/artiklar/darfor-ska-du-skippa-scampi-certifierad-eller-inte/>.

Sammanställning av resultat

Tabell 1. Procentfördelning.

	Antal butiker (st)	Procent (%) *
Säljer	9	64,3
Säljer inte	5	35,7
Totalt	14	100

* Avrundat till närmsta decimal.

Resultatet från varje enskild butik redovisas i nedanstående tabell.

Tabell 2. Utbud av jätteräkor i enskilda butiker.

Butiksnamn	Säljer	Säljer inte	Certifierade jätteräkor
City Gross i Halmstad	Ja	-	Ja
Coop Arenan	Ja	-	Ja
Coop Fyllinge	Ja	-	Ja
Coop Gamletull	-	Nej	-
Coop Getinge	-	Nej	-
Coop Hallarna	Ja	-	Ja
Hemköp Halmstad C	-	Nej	-
Ica Supermarket Vallås	Ja	-	Ja
Lidl Andersberg	Ja	-	Ja
Lidl Tegelbruket	Ja	-	Ja
Maxi Ica Flygstaden	Ja	-	Ja
Maxi Ica Högsolan	Ja	-	Ja
Willys Flygstaden	-	Nej	-
Willys (Laholmsvägen)	-	Nej	-

Analys av resultat och Naturskyddsföreningens ställningstagande

Huvuddelen av de butiker som granskades i denna undersökning hade vid undersökningstillfället utbud av jätteräkor till försäljning.

I alla av de 9 butiker som sålde jätteräkor kom räkorna från certifierad produktion. Flertalet av dessa jätteräkor var ASC-märkta.

ASC-märkning är idag vanligt förekommande på räkor i svenska matvarubutiker. ASC- certifiering stöds bl. av Världsnaturfonden WWF (Stiftelsen Världsnaturfonden WWF, 2021). Enligt Världsnaturfonden är ASC en internationell hållbarhetsmärkning för fisk- och skaldjursprodukter som har odlats och som granskar att odlingarna bedrivs ansvarsfullt med hänseende till miljö och sociala aspekter.

Naturskyddsföreningen är som centralorganisation positivt inställd till miljömärkning. Problemet som Naturskyddsföreningen ser det är dock att de krav som ställs på räkodlingarna oftast är lågt ställda. Naturskyddsföreningen vill även hävda att efterlevnaden av kraven är svag och att det finns brister i certifieringen. Likaledes anser Naturskyddsföreningen att forskningen kring certifiering är bristfällig. Naturskyddsföreningen avråder därför konsumtion av odlade räkor från tropikerna till dess att forskningen har visat att certifieringen leder till hållbarhet ur ett miljömässigt och socialt perspektiv (Naturskyddsföreningen, 2021).

Referenser

Naturskyddsföreningen, 2021. <https://www.naturskyddsforeningen.se/artiklar/darfor-ska-du-skippa-scampi-certifierad-eller-inte/>. Använd 2021-09-26.

Naturskyddsföreningen, 2021. <https://www.naturskyddsforeningen.se/artiklar/problemen-med-certifierad-scampi/>. Använd 2021-10-02.

Naturskyddsföreningen. *Jätteräkor på butikshyllan? - Butiksundersökningen 2013*

Stiftelsen Världsnaturfonden WWF, 2021. <https://www.wwf.se/mat-och-jordbruk/fiskguiden/miljomarkning-av-fiske/>. Använd 2021-10-02.